Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערן,
אונד דער פרענומעראַציאָנס-פרייז
בעגיננט מיט דעם עמפפֿאנגע דעס
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפֿינדעט
זיך אין
פעסט,
וויימצנער בולוואר נומ׳ 29.
וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראַ-
אָנס-געלדער צו זענדען בעליעבט.

יידישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייםאל וואָכענטליך
זאָנטאג, מיטטוואָך אונד פרייטאג
אונד קאָסטעט
פֿיר אָסטערריך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אָסטר. וויע.
האלביעהריג 4 גולדען אָסטר. וויע.
פֿיערטעליעהריג 2 גולדען אָסטר. וויע.

פֿירס אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולד. — קר. אָ. וויע.
האלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אָ. וויע.
פֿיערטעליעהרי 2 גולד. 25 קר. אָ. וויע.

Nr. 128 זעכצעהנטער יאהרגאנג | בודאפעסט, מיטטוואָך כד חשון ה.תרמ״ה. | Budapest, 12. November 1884.

דאס אָבערהויז.

(שלוס.)

דאס אָסטערריכישע העררענהויז איזט וויא פֿאָלגט צוזאממענגעשטעללט: 13 ערצהערצאָגע, (מיטגליעדער דעס קאיזערליכען הויזעס) פֿערנער דיא הייפטער פֿאָן 53 אדעליגען פֿאמיליען, דיא דורך איםגעדעהנטען גרונדבעזיטץ הערפֿאָררא גען, דיעזע ווערדען צו ערבליכען מיטגליעדערן פֿאָם קאָניג ערנאננט. (צו דיעזען געהאָרען אויך, באראָן ראָטהשילד אונד באראָן קאָניגסוואַרטער) 10 ערצבישאָפֿע, 7 פֿירסט-בישאָפֿע, אונד ענדליך 105 אויף לעבענסצייט ערנאננטע מיטגליעדער. אים הערענהויזע גיבט עס אלזאָ אויסער דען קאיזערליכען פרינצען געבאָרענע אונד ערנאנגטע געזעטצגעבער. דיא ערנאננטען קאָננען נאטירליך אויף אירגענד וועלכע פֿערדיענסטע היגוויזען, דא זיא נור אין פֿאָלגע זאָלכער ערנאננט ווערדען: ביא דען געבאָרענען הינגעגען איזט עס אויך ניכט גענוג דאס זיא געבאָרען ווארדען, מיט דער געבורט מוס נאָך גראָסער גרונדבעזיטץ פֿערבונדען זיין. אבגעזעהען דאפֿאָן, דאס אים אָסטערריכישען הערענהויזע נור דיא קאטהאָלישע קאָנפֿעססיאָן פֿערטרעטען איזט, וואס יעדענפֿאללס אונגערעכט איזט; דענן ענטוועדער מיססען אללע קאָנפֿעססיאָנען פֿערטרעטען זיין, אָדער גאר קיינע; אבגעזעהען היעפֿאָן, ווירד אונזער אָבערהויז ביילייפֿיג נאָך דעם מוסטער דעם אָסטערריכישען הערענהויזעס צוזאממענגעשטעללט זיין.

דער איטאליענישע סענאט בעשטעהט אויסשליעסליך אויס מיטגליעדערן, דיא פֿאָם קאָניג ערנאננט ווערדען, אונד דיא מינדעסטענס 40 יאהרע אלט זיין מיססען. אים סענאט זינד אללע קלאססען דער בעפֿאָלקערונג פֿערטרעטען. דיא צאהל דער מיטגליעדער איזט אונבעשטיממט. נאָכסט דעם סענאטע דער פֿראנצאָזישען רעפובליק איזט דער איטאליענישע סענאט אם עהעסטען אים גייסטע דעס פֿאָרטשריטטעס אונד דער גלייכהייט צוזאממענגעשטעללט. געבאָרענע געזעטצגעבער זינד דא נור דיא פרינצען דעס קאָניגליכען הויזעס.

אין דער פרייסישען ערסטען קאממער זיטצען אויסער דען קאָניגליכען פרינצען, דיא הייפטער דער פֿירסטליכען פֿאמיליען האָהענצאָללערן (דער קאָניג פֿאָן פרייסען איזט בעקאננטליך איין האָהענצאָללערן. דיעזע פֿאמיליען זינד אבער ניכט אין פֿערוואנדשאפֿט מיט דער קאָניגספֿאמיליע) דיא הייפטער פֿאָן 18 פֿירסטליכען פֿאמיליען, דיא איינסט אין דייטשלאנד געהערשט האטטען. דיעזע זינד ערבליכע, אלזאָ געבאָרענע געזעטצגעבער. 67 האָכאדעליגע ווערדען פֿערנער פֿאָם קאָניג צו לעבענסלאַנגליכען מיטגליעדערן ערנאננט. אויסערדעם האבען 43 שטאַדטע 9 אוניווערזיטאַטען אונד 8 ריטטערפֿאמיליען דאס פֿאָררעכט, זיך דורך יע איין מיטגליעד פֿערטרעטען צו לאססען. דיעזע ווערדען אבער ניכט געוואַהלט, זאָנדערן פֿאָם קאָניג ערנאננט. אונטער דען דייטשען שטאאטען האבען אויך דיא קאָניגרייכע זאכסען אונד באיערן איהרע ערסטען קאממערן. דיעזע קאָממען יעדאָך היעטע קוים מעהר אין בעטראכט, דא דיעזע קאָניגרייכע איבערהויפט נור דער פֿאָרם נאָך בעשטעהען אונד אייגענטליך ניכטס זינד אלס שטאטטהאלטערייען ביסמארקס.

דיא אַלטעסטע רעפובליק איראָפאס, דיא שווייץ האט עבענפֿאללס איהרע צוויא קאממערן, דאס אָבערהויז אָדער דער שטאַנדעראטה, וויא עס אין דער שווייץ גענאנט ווירד, בעשטעהט אויס 44 מיטגליעדערן, יעדער דער 22 קאנטאָנס (קאָמיטאט) וואַהלט נאַמליך 2 מיטגליעדער. דיא ערוואַהלונג דער אָבערהויזמיטגליעדער אונטערשיידעט זיך זאָוואָהל אין דער שווייץ אלס אין פֿראנקרייך אינזאָפֿערנע פֿאָן דער וואהל דער אבגעאָרדנעטען, אלס וואַהרענד ביא דען אבגעאָרדנעטענוואהלען אללע וואהלפֿאַהיגע בירגער איהרע שטיממען אבגעבען, דיא מיטגליעדער דעם אָבערהויזעס בלאָס פֿאָן דען שטאדטראַטהען געוואַהלט ווערדען.

דער שפאנישע סענאט ווירד געבילדעט: 1-טענס אויס סענאטאָרען פֿערמאָגע אייגענען רעכטעס; דיעזע זינד: דיא קאָניגליכען פרינצען, גראנדען (מאגנאטען) אונד דיא האָכסטען שטאאטסבעאמטען. 2-טענס אויס סענאטאָרען, דיא אויף לעבענסצייט ערנאננט ווערדען. 3-טענס אויס סענאטאָרען, דיא איינע קאָרפערשאַפֿטען אונד פֿעראיינע אונד דיא האָכסטבעשטייערטען דעס לאנדעס צו וואַהלען דאס רעכט האבען. דיא מיטגליעדער דער ערסטען צוויא קאטעגאָריען דירפֿען דיא צאהל 180 ניכט איבערשרייטען עבענזאָ גראָס איזט דיא צאהל דער געוואַהלטען סענאטאָרען.

דער סענאט דעס קאָניגרייכס רומאַניען בעשטעהט אויס 70 פֿיר 8 יאהרע געוואַהלטען מיטגליעדערן, פֿאָן וועלכען אין יעדעם פֿיערטען יאהרע דיא האַלפֿטע אויסשיידען מיס. געוואַהלט קאָננען נור זאָלכע באָיארען (האָכאדעליגע) ווערדען, דיא איין יאהרעסאיינקאָממען פֿאָן 400 דוקאטען בעזיטצען, דיא וואַהלער דערזעלבען מיססען איין יאהרעסאיינקאָממען פֿאָן 300 דוקאטען אויפֿווייזען קאָננען. פֿערנער זינד דער מעטראָפאָליט (פרימאס) אונד דיא בישאָפֿע מיטגליעדער דעס סענאטס.

דיא ערסטע האללאַנדישע קאממער צאַהלט בלאָס 39 מיטגליעדער; דיעזע בעשטעהען אויס דען האָכסטבעשטייערטען דעס לאנדעס אונד ווערדען פֿאָן דען מאגיסטראטען געוואַהלט.

דער סענאט בעלגיענס בעשטעהט אויס 66 מיטגליעדערן, וועלכע אויף דיא דויער פֿאָן 8 יאהרען געוואַהלט ווערדען, אללע פֿיער יאהרע שיידעט דיא האַלפֿטע אויס. וואַהלבאר איזט יעדער 40 יאהרע אלטע בעלגיער, דער יאַהרליך מינדעסטענס 1000 גולדען דירעקטע שטייערן צאהלט.

דער לאנדסטהינג (אָבערהויז) דעס דאַנישען רייכסטאגעס בעשטעהט אויס 66 מיטגליעדערן, פֿאָן דענען 12 אויף לעבענסצייט פֿאָם קאָניגע ערנאננט; 7 פֿאָן דער שטאדט קאָפענהאגען (הויפטשטאדט דאַנעמארקס) אונד 47 אין אנדערען וואהלבעצירקען, וועלכע אויף 8 יאהרע געוואַהלט ווערדען.

דיא ערסטע קאממער שוועדענס בעשטעהט אויס 140 מיטגליעדערן (פֿיר יע 30000 איינוואָהנער איין מיטגליעד) וועלכע פֿיר 9 יאהרע געוואַהלט ווערדען. דיא ערוואַהלטען מיססען 35 יאהרע אלט זיין אונד איינען גרונדבעזיטץ אים בעשטייערונגסווערטהע פֿאָן 80000 ריסדאלעס (רייכסטהאלער) אָדער איין יאהרעסאיינקאָממען פֿאָן 4000 ריסדאלעס בעזיטצען.

קעהרען וויר נון צו דעם אונגארישען אָבערהויזע צוריק, אונד דא פֿינדען וויר אונגעהייערליכקייטען, וויא זיא אין קיינעם שטאאטע דער וועלט פֿאָרקאָממען, אונד וועלכע דיא אומגעשטאלטונג אונזערער ערסטען קאממער וואהרליך דרינגענד נאָטהווענדיג ערשיינען לאססען. בעזאָנדערס אבער זינד עס 3 פונקטע, דיא זעהר אין דיא אייגען פֿאללען אונד צו אללערערסט איינער גרינדליכען רעפֿאָרם בעדירפֿען. ערסטענס דיא אונגעהייער גראָסע צאהל דער מיטגליעדער. מאן דענקע נור, ענגלאנד, אין דעססען אָבערהויז דער מאַכטיגסטע אונד שטאָלצעסטע האָכאדעל דער וועלט פלאטץ נימטט, אונד וועלכעס ניכט זעלטען איבער דאס שיקזאל פֿאָן וועלטטהיילען ענטשיידעט, האט עטוואס איבער 500 מיטגליעדער, אין אללען איבריגען ערסטען קאממערן איראָפאס איזט דיא מיטגליעדער-צאהל איינע פֿיעל גערינגערע, אונד וויר — וויר האבען ניכט וועניגער אלס נייגהונדערט זעכציג (960) אָבערהויזמיטגליעדער.

אין צווייטער פֿיילער פונקט איזט דיא בעשאַפֿענהייט דיעזער מיטגליעדער. אין אונזערער איבערזיכט האבען וויר שטאאטען געזעהען, דערען ערסטע קאממער נור אויס געוואַהלטען מיטגליעדערן בעשטעהט, אנדערע, דיא נור אויס ערנאננטען, נאָך אנדערע, דיא אויס ערבליכען אונד ערנאננטען אונד ענדליך זאָלכע, דיא אויס ערבליכען, ערנאננטען אונד געוואַהלטען מיטגליעדערן בעשטעהט, אבער איינע קאממער דיא נור ערבליכע מיטגליעדער האַטטע, איינע קאממער דערען זאממטליכע מיטגליעדער קיין אנדערעס פֿערדיענסט האַטטען, אלס דאס זיא — געבאָרען ווארדען, איינע זאָלכע קאממער איזט אין דעם אלטען איראָפא ניכט צו פֿינדען — נור אין אונגארן. אויסער דען 50 אָבערגעשפאַנען, דען 7 באנגעהערען אונד דען קאטהאָלישען קירכענפֿירסטען, דיא אין פֿאָלגע איהרער שטעללונג אָבערהויזמיטגליעדער זינד, אויסער דיעזען האט דאס אונגארישע אָבערהויז נור געבאָרענע געזעטצגעבער. דאס הייסט מיט אנדערען וואָרטען: אין אונזערער ערסטען קאממער זיטצען 860 מענשען אלס געזעטצגעבער, ביא וועלכען עס דאראויף ניכט אנקאָממט, אָב זיא ריכטיג שרייבען קאָננען אָדער ניכט, אָב זיא איינע עקזיסטענץ האבען אָדער ניכט, דיא אבער אין איינעם האָכאדעליגעס בעטטע געבאָרען ווארדען, אלזאָ אויך דאס רעכט האבען אין דיא לייטונג איינעס שטאאטעס פֿאָן 15 מיללאָנען מענשען איינצוגרייפֿען אונד פֿיר דיעזע אויך געזעטצע צו שאַפֿען. איינע דריטטע אונערהאָרטע אייגענטהימליכקייט אונזערעס אָבערהויזעס איזט דיא, דאס עס הונדערט פֿיערציג מיטגליעדער האט, דיא גאר ניכט — אונגארן זינד. מיט דער הילפֿע זאָלכער מיטגליעדער (אינדיגענען) איזט ערסט פֿאָר ניכט לאנגער צייט דער געזעטצענטוואורף איבער דיא ציווילעהע צום פֿאללע געבראכט ווארדען. ווענן אלזאָ אונגארן צ. ב. איבער איינע האָכוויכטיגע עקסיסטענצפֿראגע צו בעראטהען האטטע, מיסטע עס זיך געפֿאללען לאססען, ווענן דיא הערען פֿאָן דרויסען געראדע לוסט האַטטען, דאס פרעמדע, פֿיעללייכט גאר פֿיינדע, זיך אין דעססען אנגעלעגענהייטען מענגען.

אויסער דיעזען דריא געזיכטספונקטען גיבט עס אבער נאָך אנדערע, וועלכע מיניסטערפרעזידענט טיסא בעוואָגען האטטען, דיא אומגעשטאלטונג דעם אָבערהויזעס פֿאָרצונעהמען. זאָ דיא אויסשליסונג דער אָבערגעשפאַנע, דיא היטע נור האָהע בעאמטע אבער קיינע ווירדענטראַגער זינד, וויא זיא עס איינסט וואָרען, אינם אָבערהויז אלזאָ ניכט הינייפאססען; פֿערנער, דיא אונגערעכטיגקייט, דאס נור דיא קאטהאָלישע קאָנפֿעססיאָן אונד דיעזע צו שטארק (40 מיטגליעדער) פֿערטרעטען

גנעאָרדנעטענהייזעס דעם מיניסטעריאום דען פאָר־
וואורף מאכטען, דאס מיט דען יודען ג י כ ט ס
ג ע ש י ע ה ט. ראָזעטטי זאגטע איהנען:

„וואס וואָללט איהר מעהר? וו א ס קאָ נ נ־
ט ע ן ו ו י ר ד ע ן י ו ד ע ן ב אָ ז ע ס ט ה ו ן
א ו נ ד ה א ב ע ן ע ס נ י כ ט ג ע ט ה א ן?
ו ו אָ ל ל ט א י ה ר ז י א א ל ל ע א י ן
ד י א ד אָ נ ו י א ו ו ע ר פ ע ן? מ י י נ ע ט־
ו ו ע ג ע ן! א ב ע ר א י ה ר קאָ נ נ ע ט
ד אָ ך נ י כ ט פ ע ר ל א נ ג ע ן, ד א ס ס
ד א ס מ י נ י ס ט ע ר י א ו ם ד י ע ז ע א ר־
ב י י ט פ ע ר ר י כ ט ע?"

אונד דיעזער מאנן ערהעבט דען פאָרוואורף דער אונדאנקבארקייט ג ע ג ע ן ד י א י ו ד ע ן. דער אללערלעטצטע, דער אללערשאָנדליכסטע יודע קאָננטע אינמאָגליך זאָ האנדעלן, נור דאס געוויססען איינעס אנטיסעמיטען פערטראָגט עס, דיא האָכסטע וואָהלטהאט מיט דעם שוואָרצעסטען אונדאנק צו פערגעלטען.

דאס פריהער ערוואָהנטע בלאטט ערצאָהלט דעם ווייטערען פאָלגענדע אינטערעססאנטע פאָללע:

ביים ערסטען פאריזער קאָנגרעסס (1851) וואַרען דיא יודען ניכט פערטרעטען. הערר קאָגאלניצעאנאָ, דער נאכמאליגע מיניסטער ליעס דאמאלס דען יודען ראָטשענבערג צו זיך רופען, אום מיט איהם דיעזע אנגעלעגענהייט צו בעשפרעכען. ער ערקלאָרטע זיך בערייט, געגען איינע אונגעהייערע סוממע געלדעס דיא יודען רומאָניענס ביים קאָנגרעססע צו פערטרעטען אונד דערען גלייכשטעללונג צו בעווירקען. ראָטשענבערג, איין פערניגפטיגער יודע, גינג דאראוף איין, אינדעם ער אויף דיא מיטהילפע זיינער רייכען גלויבענסגענאָססען רעכנעטע. נון בעגאב זיך ראָטשענבערג צו דען הערען ריטטער פאָן נייישאָץ, דאניעל אונד אנדערען געלדמאָגנערן רומאָניענס, אונד דיא אנטוואָרט, דיא ער פאָן דיעזען הערען ערהיעלט, לייטעטע: „וואָצו זאָלל אונס דיא גלייכבערעכטיגונג? דאמיט שמערל אָדער בערל מיניסטער ווערדען קאנן? וואס פעהלט אונס אָהנע דיא גלייכבערעכטיגונג? וויר געבען קיין געלד צו זאָלכען צוועקקען הער!" אונד קאָגאלניצעאנאָ שפראך דיא דראָהונג אוים: „ווענן איהר דאס געלד ניכט געבעט, ווירד עס אייך פיעל טהייערער צו שטעהען קאָממען!" — דאס ער רעכט האטטע, דאס צייגט דיא טרויריגע געגענוואָרט.

בייא דער יינגסטען יודענפערפאָלגונג אין ב א ל ט א האנדעלטע עס זיך אום איינע פיעל געררינגערע סוממע, דערען פערווייגערונג זאָ פיעל אונגליק איבער יידישע פאמיליען בראכטע. איינינע טאגע פאָר אויסברוך דער אונרוהען פערלאנגטע דער פאָליצייטייסטער פאָן באלטא פינפטויזענד רובעל פאָן דען יודען, דא עס איהנען זאָנסט שלעכט ערגעהען ווירדע. דיא „געוואָהנליכען" יודען

שטעקקטען דיא קאָפפע צוזאממען אונד ערקלאָרטען נאך איינינער בעראטהונג, דאס מאן דיא פערלאנגטע סוממע אויפטרייבען מיססע. דא קאמען דיא „אויפגעקלאָרטען" יודען, אונד שפראכען: וואס? וויר ווערדען געלד צור בעשטעכונג הערגעבען? ווער קאנן אונס וואס טהון? וויר זינד רוססען!" דיא סוממע וואורדע ניכט אויסגעפאָלגט אונד דער קראוואל קאם צום אויסברוכע. געפריגעלט וואורדען פרייליך דיא „אויפגעקלאָרטען" יודען, גלייך וויא דיא „געוואָהנליכען".

וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומעראנטען אונד פריינדע זיך מיט איהרען צושריפטען נור דירעקט אן אינזערע רעדאקציאָן צו ווענדען אונד דיא אדרעססע אימטער דייטליך וויא פאָלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואיטצנער בולוואר נוממער 29,

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

געשעפטסבעריכט.

פעסטער־פרייזע.

קאָרן 7,10—6,80 גולד. פער קאססא.

גערסטע פוטטער-וואארע 6·30—6,— גולד. מיטטעל־וואארע 7.50—7 גולד.

קוקורוץ 6,75—6,70 גולד.

האפער 6.65—6.20 גולד.

ר ע פ ס (קאָהל) באנאטער פרימא צו 11.50— 11,75 גולד. —

מעהל־פרייזע (פער 100 קילאָגראמם זאממט זאק - פרייא אב פעסט:) נומ' 0: 16 גולד. 70 קר. נומ. 1: 16 גולד. 20 קר. נומ. 2: 15 גולד. 60 קר. נומ. 3: 14 גולד, 80 קר. נומ. 4: 14 גולד. 30 קר. נומ. 5: 13 גולד. 40 קר' נומ. 6: 12 גולד. 50 קר. נומ. 7: 11 גולד. 80 קר. נומ. 8: 11 גולד. 20 קר. נומ. 8½: 9 גולד. 60 קר. נומ. 8¾: 7 גולד. 80 קר. פיינע קלייע —.4 גולד. גראָבע קלייע 4 גולד: — קרייצער.

הילזענפריכטע: ערבסען אונגארישע 8,50—11 גול, לינזען 8,50—13 גול. פיזאָלען גראָסע וייסע 9.50 — 10, גול. צווערגל-באָהנען 10,30 — 11. גול. ראָהע הירזע 6 50 גולד' הירזע בריין 11 — 12. גול. מאָהן גרויער 23.——25. גולד. בלויער 26 28 גולד. קיממעל 30—32 גול. מאָהאריזאמען 7,— 7,50 גול. (אללעס פער 100 קילאָ.)

שפיריטוס. נייע מעטהאָדע, אים קליינען —.29 גול, אים גראָסען 28.50 גול. אלטע מעטהאָדע 31.50—31.75 גולי' אללעס פער 10000 ליטער-פערצענט.

ערדעפפעל 2,50—3,— גולד. פער מעטרצ. —

צוועטשקען. באָסנישע אין זאק 19 20—25.90 גולד. סערבישע 19.20 גול.

צוועטשקענ-מוס (לעקוואר) באנאטער 18,— 20 גולדען

וואללניססע 22,50—23 גולד.

פאפריקא. פראפערירטע 40—55 גול.

האָניג געליטערטער 31—32,50 גולד.

וואכס ראָזענייער 148 גולדען.

קנאָפפערן, אונגארישע 13.50 גולד. —

קלעעזאאמען, אונגארישע 54—56 גלו.

ריבאָל, צו 35. גולד. פערעטרצ.

רעפס־קיכען, 5.80 גולד.

אונשליטט, (חלב) 48.—49 גולד.

פעטראָלעאום, 34.50 גולד.

לעדער, געפאקטעס פפונדלעדער פאָן 25—28 קי 172—176 גולד. איינמאל פערזעטצטע טערצען פאָן 10—12 קילאָ, 168—170 גולד. צווייטאל פערזעטצטע טערצען 16—18 קילאָ 168—172 גולד. אונד דריימאל פערזעטצטע טערצען 19—22 קילאָ 170—172 גולד. — אָבער־לעדער: קוה־הייטע גענערבטע 5 — 6 קילאָ 245—265 גולד. געצאָגנע 6 — 7 קילאָ 210—220 גולד.

קאלב־פעללע, גענערבטע 6—9 קילאָ 345—385 גולד. ברוינע 9—12 קילאָ 445—480 גולד.

הייטע פער — קילאָ, טראָקענע אונגארישע אָכסענ־הייטע — קילאָ צו 30 — 34 גולד. — דעטטאָ קוה־הייטע - קילאָ 19 — 23,50 גולדען. ראָסהייטע —.11 — 12.50 גול פיטטלינגע 13 — 14 גול. (אללעס פער פאאר.) קאלבפעללע מיט קאָפפע 190—195 גולד. אָהנע קאָפפע 205—215 גולד.

ו ו י ע נ ע ר פ ר י י ז ע.

ווייצען, פערקויפט וואורדען 22000 מעטערצענטנער פרייזע: אונג.-ווייצען 77—.82 קילאָ 8.40 — 9.30 גולדען פער מעטערצענטנער.

קאָרן (נייא), אונגארישעס 72—73 קילאָ 7.40—7.75 גול. פער מעטרצ'

האפער אונגארישער 6.65 — 6.75 גולדען פער מעטער-צענטנער.

גערסטע סלאוואָנישע 60—64 קילאָ —.8—10.25 גולדען.

קוקורוץ 7,25—7.35 גולדען.

ווייצענמעהל, נ' 0: —.18—.19 גול.ד.— נ' 1: 17,——.18 גולד. נ' 2: 16,50—17.56 גולד. נ' 3: 16,50 —.17 גולד. (אללעס פער 100 קילאָ.)

קאָרנמעהל, נ' 1: 13.50 — 14.50 גולד. נ' 2: 11,50—12.50 גולד. (פער 100 קילאָ.)

ריבאָל .32—32,25 גולדען פער 100 קילאָ.

שפיריטוס —.29—29.25 גולדען פער 10000 ליטער פערצענט.

לאָטטאָציעהונג פאָם 8 נאָוועמבער 1884.

בודאפעסט	11	31	16	85	86
לינץ	45	84	81	60	53
טריעסט	38	59	29	61	56

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטאָר: מאקס סאבאָלטשי.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

ווייצען	קיואלישעט פער העקטאָל	פער 100 קילאָגראמם
נאָרד-אונגארישער	75	7.55— 7.50
" "	76	7,65- 7.50
" "	77	7.75— 7.70
" "	78	7.85— 7.80
" "	79	7.95— 7.90
" "	80	8,05— 8.—
" "	81	—.——.—
פעסטער-באָדען	75	7,80— 7.60
" "	76	7.90— 7.75
" "	77	8,—— 7.85
" "	78	8.10— 7.95
" "	70	8 20— 8.05
" "	80	8.30— 8.15
" "	81	—.——.—
וייסענבורגער	75	7 80— 7 60
"	76	7,90— 7,75
"	77	8.—— 7.85
"	78	8,10— 7.95
"	79	8.20— 8.05
"	80	8.30— 8.15
"	81	—.——.—
ט ה י י ס	75	7,90— 7.70
	76	8,—— 7.85
"	77	8.10— 7.95
"	78	8.20— 8.05
"	79	8.30— 8.15
"	80	8.40— 8,25
"	81	—.——.—

פריכטע	קיואלישעט פער העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן נייע	72—70	7.20— 6.95
גערסטע מאלץ	60	7.90— 6.90
" פוטער	62	6,75— 6.40
האפער	41	6.60— 6.20
קוקורוץ באנאטער	75	6.75— 6.70
דעטטאָ אנדערער	73	6,70— 6,65
הירזע	—	6,50— 6.20

טערמינע			פער 100 קילאָ
ווייצען	פער	הערבסט	—.—
"	"	פריה-יאהר	8.25
"	"		—.—
קוקורוץ	"	יולי-אויגוסט	5.80
גערסטע	"		—.—
האפער	"	פריה-יאהר	6.64
"	"	הערבסט	—.—
רעפס	"	אויג.-סעפ.	—.—

ז א ק מ ע ה ל

דער זאק צו 100 קילאָגראמם מיט זאק פרייא באהן		fl.	kr.
נוממער	0	16	70
"	1	16	20
"	2	15	60
"	3	14	80
"	4	14	30
"	5	13	40
"	6	12	50
"	7	11	80
"	8	11	20
"	8½	9	60
שפיריטוס אלטע מעטהאָדע פרעסהעפע		32	25
" נייע " קארטאָפעל		28	—

קורז-טאבעללע פאָם 8. נאָוועמבער

געלד-קורז

געלד-קורז	fl.	kr.
זילבער-אגיאָ	100	
דוקאטען	5	76
עסטערייך.-אונגארישע 8 גולדען גאָלד-שטיק	9	70
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	59	95
20 מארק-שטיקע	11	98
פאפיער רובעל	1	24

לאָזע.

לאָזע	fl.	kr.
1854-ער לאָזע 4-פערצענ. שטאאטס-לאָזע	124	50
1860-ער גאנצע	134	50
דעטטאָ האלבע	143	50
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	173	50
דעטטאָ 50	172	50
אונגארישע-פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	116	—
טהייסטאל-לאָזע	116	—
קאַמאַ רענטענשיינע	40	25
טירקען-לאָזע	21	50
קרעדיט-לאָזע	178	—
קלארי-לאָזע	40	25
דאָנוי-דאמפפש.-גז.-פאהרט-לאָזע	115	—
אינזברוקער-לאָזע	19	—
קעגלעוויטש-לאָזע צו 10 גולדען	19	—
קראקויער לאָזע 20	18	50
אָפנער-לאָזע 40	41	75
פאלפי-לאָזע 40	37	25
רודאָלף-לאָזע 10	18	25
סאלם-לאָזע 20	56	—
זאלצבורגער-לאָזע 20	21	75
סט.-גענאָאס לאָזע 40	50	—

לאָזע

לאָזע	fl.	kr.
[illegible] לאָזע צו 20 גולדען	23	50
טריעסטער לאָזע 100	128	—
דעטטאָ 50	68	—
וואלדשטיין-לאָזע 20	28	25
ווינדישגרעץ 20	38	75
ווינער-לאָזע	123	60
אָסטר. באָדנ. קרעדיט-לאָזע	—	—
סערבישע פרעמיען-אנלעהע.	32	25

ווערטה-פאפיערע.

ווערטה-פאפיערע	fl.	kr.
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	122	75
דעטטאָ צו 4%	93	60
אָסטר. גאָלד-רענטען שטייער פרייא	103	50
אונגארישע פאפיער-רענטע	89	15
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	101	—
טעמעשוואר באנאטער	100	—
זיעבענבירגישע	100	50
גאליצישע	101	25
באָהמישע	106	50
קראָאטישע אונד סלאוואָנישע	100	—
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	143	—
ווינצערצענט-אבלעזונג-אבליגאציאָנען	98	25
פאנדבריעפע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5½ פערצענט	101	50
דער אונגארישען היפאָטעקען באנק צו 5½ פערצענט	101	30
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אנשטאלט צו 5½ פערצ.	—	—
דער אָסט-באהן 1869	98	25
נאָרד-אָסט-באהן 5%	98	—

Eigenthümer Wittwe Frau M. REIS. Verantwortlicher Redacteu MAX SZABOLCSI. Budapest, : 1884. Druck von Sam· Márkus, Grosse-Kronengasse Nr. 23.

*(אבגעארדנעטענ־וואהלען.) אין נירעדיהאזא פאנד פארגעסטערן דיא אבגעארדנעטענוואהל שטאטט. איין ענדגילטיגעס רעזולטאט קאנן צוואר ניכט פערציכנעט ווערדען, דענן דיא אבסאלוטע מאיאריטאט האט קיינער פאן דען דרייא קאנדידאטען ערהאלטען. ניכטסדעסטאוועניגער איזט דיא ערפאהרונג איינע טרויריגע, דאס דער אנטיסעמיטישע קאנדידאט איבער הונדערט שטיממען מעהר ערהיעלט, אלס אין דען אללגעמיינען וואהלען: דאמאלס ערהיעלט קארל סאלאי 236 שטיממען וועהרענד יעטצט פיר הודאק 359 וועהלער שטיממטען. 3 טאגע פאר דער וואהל וואַרען אישטאָצי, אָנאָדי אונד ראין בערייטס אין נירעדיהאזא, וואָ זיא ביז נאך דער וואהל פערבליעבען אונד מיט אללען מיטטעלן פיר הודאק אגיטירטען. דאצו קאממט נאך דאס הודאק אין נירעדיהאזער אונד איין סלאוואק איזט, וועלכע אומשטאנדע דיא בירגוואהלער, וועלכע זאממטליך סלאוואקען זינד, שאן פאן פארנהעריין פיר איהן געוואננען. דאס רעזולטאט דער וואהל איזט פאלגענדעס. פאן 1126 וועהלערן שטיממטען 975. פיר דען ליבעראלען קאנדידאטען געבריעל פעטשי ווארדען 405 שטיממען אבגעגעבען, פיר קארל הודאק שטיממטען 339 וועהלער אונד פיר דען קאנדידאטען דער אייסערסטען לינקען, דען רעפארמירטען גייסטליכען עדמונד לוקאטש 131. דא קיינער דיא אבסאלוטע מאיאריטאט ערהיעלט, ווירד אם 26־טען דיעזעס צווישען פעטשי אונד הודאק איינע שטיכוואהל שטאטטפינדען. אין דען רייהען דער אונאבהאנגיגען וועהלער, וועלכע בייא דער שטיכוואהל דען אויסשלאג געבען ווערדען, בעפינדען זיך 23 יודען. דיעזע ווערדען נאטירליך פיר פעטשי שטיממען, האפפענטליך ווערדען דיעס אויך אנדערע אנהאנגער דער אייסערסטען לינקען טהון, שאן דעסהאלב, דאמיט דער שטאדט ניכט דיא שאנדע אנגעטהאן ווערדע, דורך ־ איינען הודאק פערטרעטען צו זיין. — דיא אנטיסעמיטען זינד בעזאנדערס איבער לוקאטש ערבאזט. דיעזער זאגטע נאמליך אין זיינער פראגראמרעדע: ווענן איך וויססטע, דאס איינעם מיינער גליעדער אנטיסעמיטיש איזט, איך מאכטע עס מיט גליהענדען צאנגען אויס מיינעם קארפער הערויסרייסען. נירעדיהאזא וואר ביזהער נאך אוממער דורך איינען אייסערסטלינקען פערטרעטען. — אין סעקעלי־קערעסטור (זיעבענבירגען) פאנד עבענפאלס פארגעסטערן דיא אבגעארדנעטענוואהל שטאטט. איגנאץ העלפי (פיהרער דער אייסערסטלינקען) ווארדע דארט איינשטיממיג געוואהלט. — אין באראש־יענא פאנד געסטערן עבענפאללס איינע אבגעארדנעטענ־נאכוואהל שטאטט. דעם ליבעראלען קאנדידאטען זיגמונד באהיש שטאנד דער נאציאנאלע (וואלאכע) באגזשאן געגענאיבער. באהיש ווארדע אבער מיט איינער ריעזיגען מאיאריטאט געוואהלט. באהיש ערהיעלט נאמליך 864, באגזשאן נור 110 שטיממען.

*(אויס דעם וואלאכישען רייבערשטאאט.) דיא לאנדאנער „טיימס" פעראפפענטליכט פאלגענדען פאלל אויס רומאניען: דער בערלינער קאנגרעסס וואללטע בעקאנטליך דיא אונאבהאנגיגקייט רומאניענס זאלאנגע ניכט אנערקעננען, ביז עס דאס געזעטץ, וועלכעס דען יודען דען ערווערב פאן גרונד אונד באדען פערביעטעט, ניכט אויפהעבען ווערדע. דיא רומאנען וויללינטען איין אונד פינגטען אין דאס בעטרעפפענדע געזעטץ אנשטאטט דעם ווארטעס „יודען" דיא ווארטע "אויסלאנדער" אונד ניכט נאטוראליזירטע" אין דיא יודען ווערדען נאטירליך אלס „אויסלאנדער" בעטראכטעט. אויסער דען יודען איזט אבער אויך איינע גראסע אנצאהל רייכער כריסטענפאמיליען אויס דעם ערברעכטע דעם לאנדעס אויסגעשלאססען אונד דיא ערבען דער בעזיטצונג איהרער עלטערן בערויבט. זא געשאה עס אויך מיט דעם פערמאגען איינער יונגען רומאנין, פעליצעאנא, דיא איינען אסטערררייכער געהייראטהעט האטטע. זיא שטארב אונד הינטערליעס 5 קינדער, וועלכע אין רומאניען אלס ניכט ערבבערעכטיגט ערקלארט ווארדען. דער געמאהל דיעזער דאמע איזט באראן ה י ע, דער זאהן דעם געהיימראטהעס אונד געוועזענען מיניסטערס באראן היע. דאס זיינען קינדער פערוויינערטע גוט וואר איהגען אויס דעם ערבע איהרער מיטטערליכען גראסמוטטער צוגעפאללען. דיא רומאנישע קאממער האט איין געזעטץ אנגענאממען, דאס דעריליא גיטער דעם שטאאטע צופאללען זאללען. דעם קאניגע ווארדע דיא אויסוואהל אונטער צוואלף זאלבען גיטערן געלאססען, צוזאממען 120,000 העקטאר, פאן דענען 67,000 העקטאר וואלד. ווענן מאן ערוואגט, וויא פערהאלטניסמאסיג קליין דאס קאניגרייך אונד וויא קורצע צייט זייט דעם בעשטאנדע יענעס רייבערישען געזעטצעס פערשטריכען, זא ערשיינען דיא דאטען וואהרהאפט היממעלשרייענד! — זא שרייבט איבער רומאניען דאס ערסטע בלאטט דער וועלט. דער וואלאכישע רייבערשטאאט מאגע זיך אין אכט נעהמען; דענן איראפא, וועלכעס דורך דאס ביזהעריגע שוויינען צום מיטשולדיגען דיעזער רייבעריען געווארדען איזט, קאננטע זיך ענדליך אויפראפפען אונד דעם אונפערשאמטען קריפפעל גאר עמפפינדליך אויף דיא פינגער קלאפפען.

*(92000 פפונד גאלד.) זאפיעל ווארדע נאמליך אין דיעזעם יאהרע אין סיביריען געוואנען. דיעזע גאנצע מענגע גאלד ווירד דעמנאכסט נאך פעטערסבורג געבראכט אונד דאזעלבסט צו מינצען פערפראנגט. עס זאללען פאן דען 92000 פפונד גאלד מינצען אום 25 מיללאנען רובעל געפראגט ווערדען. אויסערדעם ווערדען פיר דאס קאממענדע יאהר 500000 רובעל אין זילבער, אום 100000 רובעל קופפערמינצען אונד אום 165000 רובעל מעדאיללען אונד אבצייכען געפראגט ווערדען.

*(דער מאגען דער הויפטשטאדט.) דאס ריעזיגע אונד איבערראשענד שנעללע אנוואכסען דער הויפטשטאדטישען בעפאלקערונג בעווייזט ניכטס זא שלאגענד אלס דער גראסע מעהרפערברויך פאן פלייש אונד געטראנקען אים יאהרע 1883 דעם פאריאהרע געגענאיבער. דעם זאבען ערשיענענען אויסווייז איבער דיא פערצעהרונגסשטייער דער הויפטשטאדט ענטנעהמען וויר פאלגענדע שטאטיסטישע דאטען: אים יאהרע 1882 ווארדע אין בודאפעסט 428,742 מעטערצענטנער פלייש, 3,196,191 שטיק געפליגעל אונד ווילד, אונד 452,421 העקטאליטער געטראנקע פערברויכט. דעם געגענאיבער ווארדע אים יאהרע 1883 474,476 מעטערצענטנער פלייש, 3,558,678 שטיק געפליגעל אונד ווילד אונד 497,526 העקטאליטער געטראנקע פערברייכט. דיא פערצעהרונגסשטייער פאן פלייש אונד געטראנקען אלליין בעטרוג אים יאהרע 1882 741,021 גולדען, אים יאהרע 1883 815,393 גולדען.

*(פורכטמאכטהארטהערציג.) אים בריססעל (הויפטשטאדט בעלגיענס) ווירד פאלגענדער בעטריבענדער פאלל געשריעבען: אין איינעם ארטע אסטפלאנדערנס איזט דער ערסטע כאלעראפאלל פארגעקאממען; איין אויס פראנקרייך קאממענדער ארבייטער איזט אינגערהאלב 24 שטונדען געשטארבען. זאפארט לאזטען זיך אללע באנדע דער מענשליכקייט. מאן פערוויינערטע דער פאמיליע ניכט נור יעדע הילפע, זאנדערן אויך דיא בעערדיגונג, יא איינען זארג; מאן צוואנג דיא וויטווע, דיא לייכע איהרס מאננעס צווישען 4 ברעטטערן אויף איינען קאררען צום פריעדהאפע צו שאפפען אונד זעלבסט צו בעגראבען. היערויף ווארדען דיא פרויא אונד איהרע קינדער אויס דעם דארפע פערטריעבען.

*(דיא יודען אין מאראקקא.) וויר האבען קירצליך מיטגעטהיילט, דאס דער סולטאן פאן מאראקקא אין פאלגע איינשרייטענס דעם איטאליענישען רעזידענטען (געזאנדטער) אין איינעם בעפעהלע אן דען גוווערנאר פאן דעמנאט, דיא פיניגונג אונד שלעכטע בעהאנדלונג דער יודען פערבאטען האבע. נון ערפאהרען וויר, דאס דער איטאליענישע רעזידענט דיא ענטפערנונג אונד בע־

אונד ריעף טריאומפפירענד: „ער איזט עס!" — סאבאטהאי ערקאננטע דען כאכאם האלעווי. „ער איזט עס!" ריעף דיעזער נאך איינמאל, איילטע ראש הינאב, אונד ריעף נאמען לויט אויס. עס ווארדע רעגע אין דען בישען, אם פוסע דער פעלזען. אין דעמועלבען אויגענבליקע שפראנג ראש אונד פליכטיג, וויא איינע גאצעללע, איין שלאנקער יינגלינג אויף דען פעלזען צו סאבאטהאי העראן אונד רוינטע איהם האסטיג צו: „רעטטע דיך שנעלל אין דאס שיפף הינאב! דוא ביזט פאן מארדערן אומגעבען. דאס ראבבינאלגעריכט האט דאס טאדעסאורטהייל איבער דיך אויסגעשפראכען! איילע, רעטטע דיך!" עס נעבעלטע פאר סאבאטהאים אויגען; אהנע צו דענקען, פאלגטע ער אונוויללקירליך דער דרינגענדען מאהנונג, אונד טאדעסקיהן פאן פעלזען צו פעלזען שפרינגענד, ערררייכטע ער אין ווענינען אויגנבליקען דאס באאט, דעססען פיהרער זאגלייך פאם לאנדע שטיעס.

„ווען זוכט איהר? וואס וואללט איהר?" ריעף דער צוריקגעבליעבענע יינגלינג דען אויף איהן איינדרינגענדען מאנגערן צו.

„סאבאטהאי צעווי."

„דער בין איך!"

דאלכע בליטצטען אים שטערנענשטראהל; איינע האהע ברוסט באט זיך פרייא איהרען שטאסען דאר, איין שאנעס אויגע בליקטע פראמם נעגען דען היממעל.

„האלט! האלט! ער פליעהט!" ריעף האלעווי אונגעטן. „ער שפרינגט אין דאס באאט! שנעלל איהם נאך!"

„ניין! ניין! וויר האבען איהן!" ענטגעגנעטע איינער דער מארדער.

האלעווי שטירצטע אטהעמלאז הערבייא. „ער איזט עס ניכט!" קרייששטע דער ראבבינישע ראבבי.

„דיעזער האט זיך זעלבסט אלס סאבאטהאי צעווי בעקאננט."

„ער איזט עס דעננאך ניכט! — ווער ביזט דוא, טאללקיהנער, דער דוא פיר דען שאנדליכען בעטריגער איינטריטטסט אונד דיין לעבען ביעטעסט, אום דאס דעם פיינען שורקען צו רעטטען? ווער ביזט דוא?"

„א, ווארעט איהר איינען אויגענבליק שפאטער געקאממען!" זייפצטע דער יינגלינג.

דיא שטיממע וואר דעם כאכאם בעקאננט; ער פאסטע דעם יינגלינגס שולטערן אונד שטארטע איהם אינס געזיכט. אונד וויא פאם בליטצע געטראפפען, פוהר ער צוריק אונד ריעף ווילד: „טהאמאר!"

דער מאדכענרייבער.

עליאהם אונד מיהורמאהס האכצייט וואר פאריבער, אונד דיא יונגע פרויא וואהנטע בייא איהרעם גאטטען אין זיינעם פאטערס הויזע. אים הינטערהויזע אבער זאס סאבאטהאי פאן זיינער וויינענדען מוטטער בעהיטעט אונד איינגעשלאססען; נור זיינע פערטרויטעסטען שילער ליעס זיא צו איהם. ער אבער וויילטע מיט האהעם מוטהע אין איהרער מיטטע אונד לעהרטע זיא טיעפע ווייזהייט. דא שפראך ער צו־וויילען: „זיא פערפאלגען מיך אונד זוכען מיינען טאד, דאמיט ערפיללעט ווערדע דיא ווייסזאגונג דער פראפעטען; דענן עס שטעהט געשריעבען, דאס צור צייט דעם מעססיאס דיא ווייזהייט דער פארנעהמען צור נארהייט, אונד דער פערשטאנד דער לעהרער צור גייסטיגען בלינדהייט ווערדען ווירד. עס שטעהט פערנער געשריעבען, דאס דיא געלעהרטען טהארען דען מעססיאס ניכט אנערקעננען ווערדען. איך ווערדע איינע צייטלאנג פאן אייך שיידען, מיינע פריינדע, אונד אין אנדערן לאנדערן מיין רייך פערקינדיגען אונד בעגרינדען. אבער איך ווערדע וויעדערקעהרען אין פראכט אונד הערריכקייט, אונד אויסגעריסטעט מיט מאכט אונד קראפט. זא וואהר דיא זאננע מארגען וויעדערקעהרט, דיא היינטע פערשווינדעט. זא וואהר נאכט מיך אויסערקארען האט צו זיינער פלונשאאר, דיא דאס לאנד לאקער מאכע!

דיא מאגע פערגינגען איינטאניג אונד טראנע; עליאהם גליק טריבטע מיהורמאהס שווערמוטה. עס פעהלטע ניכט אן נאכפארשונגען אונד נאכשטעללונגען נאך סאבאטהאי, אבער ליעבענדע אויגען וואכטען זארגזאם איבער איהן, אונד ליעבענדע ארמע וואַרען שטעטס בעוואפפנעט, איהן צו בעשיטצען.

עס וואר דער פלאן זיינער עלטערן אונד פארצינגליך סאלאמעס, איהרען ליעבלינג, דען גלאנצפאללען שטערן איהרעס הויזעס, נאך מארעא (גריעכענלאנד) איהרער היימאט צו זענדען, וואו איהגען נאך פיעלע, צום טהייל רייכע אונד מאכטיגע פערוואנדטע לעבטען, בייא דענען ער זיך זא לאנגע אויפהאלטען זאללטע, ביז דיא פערהאלטניססע זיך גינסטיגער פיר איהן געשטאלטעט האבען ווירדען, אונד יאקאב בן עליאה דע ווילללאש, מיט אין דען פאמיליענראטה געצאגען, בילליגטע דיעזען פלאן. מאן זאה זיך אלזא נאניך אם שטללען נאך איינעם זיכערען שיפפע אום, וועלכעס דען פערפאלגטען כאכאם נאך דער האלבאינזעל איבערזעטצטע.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

וואר. אונד מעהרערע אנדערע פערקעהרטהייטען, דיא אינס 15-טע יאהרהונדערט זעהר גוט הינײנפאססען, הייטע אבער רעכט לאבערליך ערשיינען.

דיעזען איבעלן וויל קאלאמאן פאן טיסא אין זיינעם געזעטצענטוואורף איבער דיא רעפארם דעם אבערהויזעס אבהעלפען, אונד דאס ווירד איהם האפפענטליך אויך געלינגען.

צור טאגעסגעשיכטע.

דיא פארטייא, וועלכע זייט מעהר אלס 20 יאהרען דיא מאכט אין האנדען האטטע אונד אויס דערען מיטטע דיא פראזידענטען אונד זאממטליכע האהען אונד ניעדריגען בעאמטען דער אמעריקאנישען רעפובליק הערפארגעגאנגען זינד, איזט אין דער יינגסטען פראזידענטוואהל אונטערלעגען. קלאוועלענד, דער פראזידענטענקאנדידאט דער דעמאקראטען, איזט צום פראזידענטען געוואהלט וואָרדען. דיא מאכט איזט אלזא דען האנדען דער רעפובליקאנער ענטריססען וואָרדען. איינסט בעשטאנד צווישען דען רעפובליקאנערן אונד דעמאקראטען דער אונטערשיעד, דאס דיא ערסטערען פיר דיא אבשאפפונג דער שקלאווערייא איינטראטען, וואהרענד דיא לעטצטערען דיעזע אויפרעכט ערהאלטען וואללטען. עס קאם צו איינעם בייישפיעללאזען בלוטיגען קריעג צווישען דען זידשטאאטען (דעמאקראטען) אונד נארדשטאאטען (רעפובליקאנער). דיא זידשטאאטען זינד פאן ענגלישען העערען אונטערשטיטצט וואָרדען, ניכטסדעסטאוועניגער וואורדען זיא בעזיעגט. דער זיעג קאסטעטע צוואר איינער מילליאן מענשען דאס לעבען, דיא מאכט ענגלאנדס אין אמעריקא איזט אבער פיר עוויג געבראכען, (1863) אונד דיא שקלאווערייא פיר איממער אבגעשאפפט. זייטדעם בעהיעלטען דיא זיעגער דיא מאכט אין האנדען.

דיא רעפובליקאנער האבען אבער דען ערווארטונגען ניכט ענטשפראכען. זייט יאהרען גלייכט דאס רעגיערונגסגעביידע צו וואשינגטאן איינעם מארקטע, וואו אמטער אונד ווירדען פיר געלד פערקויפט ווערדען. דיא האכסטען רעגיערונגסבעאמטען אונד זעלבסט דיא מיניסטער אונד פראזידענטען בערייכערטען זיך דורך שווינדעלהאפטע אונטערנעהמונגען, אונד דיא מאכט וואר אייגענטליך אין דען שמוטציגען האנדען איינער מילליאנארע. עס איזט בעקאנט, דאס, אלס דער פאריגע פראזידענט גארפיעלד דיעזער פעדערבטהייט איין ענדע בערייטען וואללטע, ער דורך איינען געדונגענען מארדער (גיטא) אויס דעם וועגע געשאפפט וואורדע אונד עס איזט בעקאנט, דא דיא געלדמאננער וואשינגטאנס 500 מילליאנען פליססיג מאכטען, אום דען זיעג בלאנס, דער זעלבסט איין אונטערנעהמער איזט, צו זיכערן. [פאן דער העפטיגקייט דעם וואהלקאמפפעס, דער זייט איינעם יאהרע אין אמעריקא פליעסט, האבען זעלבסט וויר אונגארן קיינען בעגריפף. עס זאללען 20000 שטיממען צום פארטהיילע בלאנס געפאלשט וואָרדען זיין. איין גראסער טהייל דער רעפובליקאנער שלאס זיך אבער דען דעמאקראטען אן, אום דער שאנדליכען ווירטהשאפט איין ענדע צומאכען אונד פערהאלפען קלאוולאנד, איינעם מאננע פאן רייגען האנדען צום זיעגע. עס ווירד יעטצט איינע וואהרע זייבערונג פארגענאממען ווערדען, אונד וואהרשיינליך שטעהט אמעריקא פאר בעדייטענדען אומגעשטאלטונגען

דער הערצאג פאן מעקלענבורג, איין פיינד ביסמארקס איזט אין שווערין געגען דען ליבעראלען בירגערמייסטער דורכגעפאללען. דער אנטיסעמיט רופפערט איזט עבענפאללס געגען איינען ליבעראלען אינטערלעגען. דיא שטיכוואהלען צייגען זיך איבערהויפט אונגינסטיג פיר ביסמארק.

מארטיני גאנזע.

הייטע (מיטוואך) ווירד איינע דעפוטאציאן, בעשטעהענד אויס דען פארנעהמסטען מיטגליעדערן דער איזראעליטישען געמיינדע אין פרעסבורג זיינער מאיעסטאט דעם קאניג וויא אלליאהרליך דיא טראדיציאנעללע מארטיני-גאנז פייערליך איבערגייכען. — דיא גאנז, דער דיעזע האהע עהרע צו טהייל ווירד, איזט איין וואהרעס מייסטערשטיק דער שטאפפקונסט. זיא ווירד פאן דען 30 — 40 קאללעגינגען, דיא צו דיעזעם בעהופע שאן איין מאנאט פיהער „איינגעשטעללט" ווערדען, אויסגעוואהלט, געשלאכטעט אונד זא קונסטפאלל „אבגעפפליקט," דאס זעלבסט מיט הילפע איינעם פערגראסערונגסגלאזעס קיין פעדערכען צו ערבליקקען איזט. דאס הערדליכע עקסעמפלאר ווירד דאנן זאממט דער ריעזיגען לעבער מיט נאציאנאל-באנדערן אונד בלומען אויפגעפוטצט אונד אויף איינער זילבערנען טאססע פאר דען קאניג געטראגען. דער פיהרער דער דעפוטאציאן שפריכט מיט בעדעקטעם הויפטע דיא ברכה איבער דען קאניג אונד איבעררייכט דאנן דיא גאנז, וועלכע זיינע מאיעסטאט אייגענהאנדיג אין עמפפאנג ניממט.

וואהער דיעזעס פאררעכט דער איזראעליטישען געמיינדע שטאממט, איזט הייטע ניכט מעהר גענויא צו בעשטיממען, דא דאס ארכיוו דער פרעסבורגער געמיינדע אים יאהרע 1809, וואהרענד דיא פראנצאזען דיא אלטע קראנונגסשטאדט באמבארדירטען, איין רויב דער פלאממען וואורדע. טהאטזאכע אבער איזט, דאס דער ברויך איין אוראלטער איזט. איינגע געשיכטסשרייבער פיהרען דענזעלבען ביז אויף דיא ערסטען יאהרהונדערטע דער אונגארישען געשיכטע צוריק. איין גוטהערציגער פרעסבורגער יודע האטטע וואהרענד דעם שרעקליכען טארטארענציגעס דעם פליכטיגען קאניג בעלא, דער זיך איינגע טאגע אין פרעססבורג פערשטעקט היעלט, זיינע לעטצטע גאנז געשלאכטעט, אום דען הונגער דעם קאניגס, דען דער יודע ניכט קאננטע, צו שטיללען. אלס בעלא דאנן דען טהראן צוריקערלאנגטע, ליעס ער דען יודען זוכען, דיעזער לעבטע יעדאך ניכט מעהר. דער קאניג בעלאהנטע אלזא דיא געמיינדע אונד ערטהיילטע איהר דאס פאררעכט, איהן אלליאהרליך דורך דיא איבערייכונג איינער גאנז, אן דיא עדלע טהאט דעם יודען צו ערינגערן. עס ווערדען נאך צאהלרייכע אנדערע וואונדערבארע ערצאהלונגען אן דיא מארטיני גאנז געקניפט. טהאטזאכע איזט, דאס דיא פרעסבורגער יודען זעהר פיעל אויף דיעזעס פאררעכט האלטען אונד אלס זיך פאר איינגען יאהרען אין פרעסבורג איינע פארטשריטטסגעמיינדע בילדעטע, וואללטע דיעזע דען אלטען ברויך אויסאיבען, דאגעגען פראטעסטירטע אבער דיא מוטטערגעמיינדע. דיא זאכע וואורדע פאר דען קאניג געבראכט. אונד זיינע מאיעסטאט ענטשיעד זיך פיר דיא ארטהאדאקסענגעמיינדע

פערשיעדענע נייאיגקייטען

(פעראורטהיילטע אנטיסעמיטען.) פאר איינעם יאהרע ערדעגטע עס אונגעמעהמעס אויפזעהען, דאס דער פאן בודאפעסט נאך קאפאשוואר ענטוענדעטע געריכטסהאף דיא אנטיסעמיטישען פלינדערער דעם שאמאדיער קאמיטאטס צו פערהאלטניסמאסיג זעהר געריגנען שטראפען פעראורטהיילטע, צו דיעזען געהארטען אויך דיא 17 דיעקעניעשער פלינדערער, דיא דאס הויז דעם איינציגען יידישען איינוואהנערס דעם ארטעס יאזעף אונגאר פאללשטאנדיג אויסרויבטען, אונד פאם גענאננטען געריכטסהאף צו יע 6 מאנאטען קערקער פעראורטהיילט וואורדען. — דיעזע אנגעלעגענהייט וואורדע געסטערן בייא דער היעזיגען קאניגליכען טאפעל פערהאנדעלט, וועלכע דאס ערסטע אורטהייל פאללשטאנדיג אומשטיעס, פיערצעהן אנגעקלאגטע וואורדען צו יע דריטטהאלב יאהרען, אונד 3 צו צווייא יאהרען צוכטהויז פעראורטהיילט. —

פאלליעטאן.

דיא אפפער דער קאבאלא.

היסטארישער ראמאן אויס דעם 17-טען יאהרהונדערט.

(66-טע פארטזעטצונג.)

סאבאטהאי האטטע זיך ענדליך וויעדער געפונדען אונד שטיעג, זיינעם שמערצעס מייסטער, אין דער נאכט דעם אנדערן טאגעס אויס דעם געבירגע הערAB, דער גייסט פאלל קיהנער פלאנע אונד גראסער ענטווירפע. אבער דיא צייט איהרעס נעדייהענס וואר פאריבער. אם פוסע דעס שוואנגענהאלזעס, אן דער לעהרשטאטטע, האפפטע ער איינינע זיינער שילער זיך באדענד, אונטערהאלטענד, זיינער האררענד צו פינדען; ער וואוסטע ניכטס פאן דעם איבער איהן אויסגעשפראכענען באנן אונד טאדעסאורטהיילע.

דיא נאכט איזט דיא מוטטער דער קראפט; זיא ערצייגט דאס אונגעהייערע, אבער אויך דאס גראסע, דער מארד שלייכט אונטער איהרעם מאנטעל. אבער אויך דאס לעבען קוויללט אויס איהרער ברוסט. וועגן דיך דער טאג ערמאטטעט מיט זארגען אונד ווערקען, דיא נאכט קראפטיגט דיר מוטה אונד גליעדער וויעדער, וועגן דער טאג אונבארמהערציג דיא וואונדע דיינעס יאממערס אויפדעקט אונד דען ענטזעטצטען בליקען בלאס ניכט: דיא נאכט אומהיללט מיטליידיג דאס בלוטהיגע מאל אונד טראסטעט דאס אויגע אונד ערקוויקט עס; וועגן דער טאג דיך פערפאלגט מיט הייסער ליידענשאפט, דיא נאכט ענטוואפנעט דען געהאבענען ארם אונד לעגט קיהלען פריעדען אום דיין הערץ. דער שמערץ איזט דעם טאגעס זאהן, רוהע דאס קינד דער נאכט; רוהע אונד קראפט זינד געשוויסטער, זינד פיינדע דעם שמערצעס, זינד זיינע זיעגער.

בערוהיגט, נעקראפטיגט קאם סאבאטהאי אויס דען בערגען. לאנגזאם שטיעג ער אויף דעם געוואונדענען פעלזענפפאד הערניעדער, אונד מיט יעדעם שריטט וואוכס זיין מוטה, ערשטארקטע זיינע קראפט, ערגליהעטע זיינע בעגייסטערונג. יעטצט וואר מיהורמאהם גראסע אבזיכט ערריכט, יעטצט וואר סאבאטהאי געריינינט דורך דאס פייער דעס שמערצעס געגאנגען, יעטצט וואר ער שטארקער אונד רייכער אלס יע. גראסע געדאנקען גינגען דורך זיינען גייסט, ער פיהלטע דיא קראפט אין זיך, דיא וועלט צו עראבערן. מיט דער איבערצייגונג, דאס מיהורמאהם פערלוסט דיא לעטצטע פראבע פיר זיין מעססיאסטהום געוועזען זייא, אונד דאס ער פראבע אונד פערזוכונג גליקליך בעשטאנדען, פיהלטע ער זיך מאכטיג אונד שטארק, אויך דיא גראסטע טהאט צו פאללברינגען. עס וואר איהם, אלס מיססטען שווערטער זיינען ארמען ענטוואכסען; אונד ניכט מעהר דיא אהנונג קינפטיגער גראסע וואר'ס, דיא איהם דיא זעלע זא וויעט, דאס הערץ זא פאלל מאכטע, עס וואר דיא געוויססהייט, דאס ער זיין ציעל ערריכט, דאס דיא טאגע זיינעס גלאנצעס אונד זיינער הערדליכקייט מיט מארגען בעגיננען מוססען. ער צווייפעלטע ניכט מעהר, דאס דיעזע נאכט דיא לעטצטע זייא, דיא ער אין ניעדריגקייט פערברינגע, דיא פאלגענדע, דאס וואוסטע ער, ווערדע זיין לאגער מיט דעם פורפור דעקען. אונד וויא איין קאניגסזאהן, דער איינזאם אן דער לייכע זיינעס פאטערס אין דער קראנונגסהאללע שטעהט, בליקטע זיך סאבאטהאי פראגענד אום נאך דער שטאדט הינאב, נאך דען בערגען הינויף, נאך דעם מעערע הינייבער, אלס וואללטע ער אויסרופען: וואס צאגערן מיינע דיענער, מיר דאס דיאדעם צו ברינגען, דען סצעפטער אונד דען מאנטעל אונד מיין קאניגליכעס ראס, דאס איך בעשטייגען וויל, אום מיך דעם שטוינענדען, הולדיגענדען פאלקע צו צייגען?

ער לאנגטע אויף דעם פלאטצע אן אונד טראט הינטער ביימען אונד בישען הערפאר; דיא קליינען מעערעסוועללען פלאטשערטען אם אופער עמפאר, דאס ערסטע מאנדפיערטעל הינג שווערמיטהיג לייכטענד איבער דעם מעער, אונד ביימע אונד פעלזענקנעל ווארפען נור אונגעוויססע שאטטען. אבער אויס דיעזען טיכטען דונקלע געשטאלטען אויף אונד בעוועגטען זיך באלד לאנגזאם, באלד שנעלל איבער דען פרייען, מאטט ערהעללטען רוים אונד פערשוואנדען וויעדער הינטער געביש אונד פעלזען.

איבעריגענס וואר אללעס לעער, אדע אונד רוהיג. סאבאטהאי טראט אויף דיא פעלזענפלאטטע אונד בליקטע זינגענד אין דאס מעער הינאב; עס פלאג איהן פלאטצליך אן, וויא איינע אונהיימליכע אהנונג. ער געוואהרטע איין באאט אונטען אין דער בוכט אונד איינען רודערער אויפס רודער געלעהנט דארין. — שיפף אונד שיפפער קאמען איהם בעקאננט פאר; דאס בילד איינער שווערען לעבענסגעפאהר, אין וועלכער ער אן דיעזער שטעללע געשוועבט, אונד ווארויס ער דורך יענעם געריעטעט וואָרדען, שטאנד פלאטצליך פארבינג העלל פאר זיינער זעלע. קוים וואָרען אין איהם דיעזע געדאנקען אויפגעשטיגען, אלס איין מאנן הינטער דעם פעלזען הערפארטראט אונד צו איהם הערויפשטיעג. אן איהן הערנאנגעטרעטען, שוישע איהן דער פרעמדע מיט שארפעם בליקע אן